

Jeesuksen neitseestäsyntymisen eksegeettiset ongelmat – löytyykö niille ratkaisua?

STI 19.4. 2012

Prof. Antti Laato, Åbo Akademi

Ongelma 1: Jeesuksen neitseellisestä syntymisestä kertovat Uuden testamentin kohdat.

Jeesuksen neitseestäsyntyminen kerrotaan vain Matteuksen ja Luukkaan evankeliumeissa. Jos vain Paavalin kirjeisiin verrattuna myöhään syntynsä saaneet evankeliumit kertovat Jeesuksen neitseestäsyntymisestä, on yhtenä selitysmallina se, että Jeesuksen neitseellinen syntyminen oli myöhäinen yritys selittää Jeesuksen erikoislaatuisuus. Miten tärkeänä oppia Jeesuksen neitseestäsyntymisestä pidettiin alkuseurakunnassa? Jos Paavali ei kertaakaan mainitse sitä, eikö kysymyksessä silloin ole vähäpätöinen opinkappale? Ja onko niin, että Paavali ei tunne uskonnäkemyistä Jeesuksen neitseellisestä syntymisestä, koska hän Gal 4:4:ssa puhuu Jeesuksen syntyneen ihmiseksi “vaimosta” tai “naisesta” (kr. *gynē*)?

Ongelma 2: Uusi testamentti puhuu Jumalan Pojan lihaksi tulemisesta myös muulla tavalla kuin hänen neitseelliseen syntymiseensä viitaten.

Uusi testamentti esittää Jeesuksen usein Jumalan Poikana, joka on pre-eksistentti (so. hän on *ollut olemassa* ennen maailmaan tuloaan) jumalallinen persoona ja joka syntyy ihmiseksi. Joh 1 kuvaa Jeesuksen Sanana (Logos-kristologia), jonka kautta Jumala on luonut maailman. Paavalin kirjeissä esitetään vastaava kristologia (1Kor 8:6; Kol 1:14-18; Fil 2:5-11) samoin myös Heprealaiskirjeessä (1:1-3). Miten puhe Jeesuksesta pre-eksistenttinä jumalallisena persoonana sopii yhteen hänen neitseellisen syntymisensä kanssa? Onko kysymyksessä toinen vaihtoehto puhua Jumalan Pojan ihmiseksi tulosta? Ja miten tämä kristologia sopii yhteen Vanhan testamentin todistusten kanssa?

Ongelma 3: Neitseestäsyntyminen tunnetaan myös muissa antiikin ajan uskonnollisissa teksteissä ja taruissa.

Jos Raamatun ilmoitus Jeesuksen neitseellisestä syntymisestä ei ole ainutlaatuinen ja jos siihen liittyy lukuisia ongelmia, niin eikö silloin ole mielekästä hahmottaa tieteellinen selitysmalli Jeesuksen neitseelliselle syntymiselle. Tämän selitysmallin mukaan Jeesus ei todellisuudessa syntynytään neitsyt Mariasta, vaan tämä käsitys on kehittynyt vähitellen alkukirkon aikana yritykseksi selittää Jeesuksen erityissuhde Jumalaan. Tämän erityissuhteen selittämiseksi lainattiin pakanauskonnoissa usein esiintyvä malli “neitseestäsyntyminen”.

Ongelma 4: Jeesuksen neitseestäsyntymisen perustana oleva Vanhan testamentin teksti.

Matteus 1:23 viittaa Jesajan kirjan lukuun 7:14, jossa on ennustus Immanuelin syntymisestä. Heprean tekstin mukaan tämä jae kuuluu seuraavasti: “Katso, nuori nainen (*‘almâ*) tulee raskaaksi ja synnyttää pojan ja antaa hänelle nimen Immanuel.” Kreikankielinen Vanhan testamentin käännös, Septuaginta, kääntää tämän jakeen n. 200 vuotta ennen Jeesuksen syntymää seuraavasti: “Katso, neitsyt (*parthenos*) tulee raskaaksi ja synnyttää pojan, ja häntä kutsutaan nimellä Immanuel.” Mt 1:23 perustuu tähän Septuagintan lukutapaan. Miten tulee ymmärtää tämä Vanhan testamentin kohta, johon Matteuksen evankeliumissa viitataan ennustuksena Jeesuksen neitseellisestä syntymisestä?

Puhuuko Jes 7:14 Immanuelin neitseellisestä syntymisestä vai ei? Onko Uuden testamentin antama tulkinta Jes 7:14:lle väkinäinen?

Ongelma 5: Joulun evankeliumit - satua vai totta?

Läheisesti Jeesuksen neitseelliseen syntymiseen liittyvät myös joulun evankeliumitekstit (Mt 1-2 ja Lk 1-2). Yhä enenevässä määrin näitä kertomuksia on alettu pitää kauniina satuina, jotka kuitenkin heijastelevat jotakin herkkää joulun sanomasta. Luukkaan mukaan Jeesus syntyi Quiriniuksen verollepanon (6 jKr) aikana ja toisaalta Herodes Suuren (kuoli 4 eKr) aikana; Matteus väittää yksiselitteisesti Herodes Suuren olleen kuninkaana Jeesuksen syntyessä. Onko Jeesuksen syntymä Beetlehemissä keksitty Miika 5:1:n pohjalta? Onko itämaan tietäjien käynti Jeesus-lapsen luona syntynyt 4 Moos 24:n pohjalta (Bileamin profetia)? Matteuksen mukaan Jeesuksen vanhemmat pakenivat Egyptiin, kun taas Luukkaan mukaan Jeesus meni vanhempiansa mukaan takaisin Galileaan. Onko pako Egyptiin vain väkinäinen yritys keksiä täyttymys Hoos 11:1:n profetialle?